

Dato: 24.01.2008
Saksnr.: 200711475-2
Arkivkode: E: C2 &00
Saksbehandler: Trond Johanson

Saksgang
Byutviklingsstyret
Bystyret

Møtedato
28.02.2008
12.03.2008

Revisjon av adferdsregler i Kristiansand Friluftslovens §15

Sammendrag:

Kristiansand har et godt og variert tilbud av friluftsområder. Både strandområder, bymarkene, turveier, stier, lysløyper er viktige tilbud til det allmenne friluftsliv og rekreasjon. Våre friluft- og utmarksområder benyttes til bla. sykling, turgåing, hesteridning, lufting av hund og telting. I et folkehelseperspektiv er friluftsområdene i Kristiansand av stor betydning. Friluftsløven av 1957 formaliserer allemannsretten gjennom å lovfeste allmenn bruk av utmark hele året og innmark i perioder av året.

Friluftsløvens § 2 hjemler allmenn ferdsel i utmark. På grunn av ulike brukerinteresser og - grupper kan det i enkelte områder oppstå interessekonflikter. *Friluftsløvens § 15* gir kommunen adgang til å regulere (innskrenke) den frie ferdselen på visse utmarksområder gjennom å vedta atferdsregler. Adferdsreglene skal avklare og løse brukerkonflikter og verne dyre- og plantelivet på særskilte områder. Vedtaket må stadfestes av fylkesmannen.

I Kristiansand er det for enkelte områder allerede innført adferdsregler som regulerer blant annet telting, utvidet båndtvang, bålrensning. Adferdsreglene ble innført for å avklare og løse de ulike brukerkonfliktene.

Bruken av friluftsområdene har over tid endret seg, og kommunen, som forvaltningsmyndighet, ser behov for å justere de eksisterende adferdsreglene i pakt med tidens bruk. Det er særlig problemstillinger knyttet til; telting, sykling i utmark, ridning i friluftsområder, båndtvang og bålrensning det er aktuelt å regulere gjennom revisjon av adferdsreglene.

Parkvesenet har arbeidet med saken over noe tid da det har vært forhold knyttet til ridning i utmark som vi har jobbet spesielt med å finne en avklaring på. Forholdet til etablering av nytt ridesenter på Jegersberg er ennå ikke avklart, men i samarbeid med grunneier (Jegersberg gård) har vi kommet frem til et midlertidig kompromiss som er vist i forslaget.

Følgende atferdsregler foreslås innført:

Område	Teltning ikke tillatt	Båndtvang hele året (utover hundelovens bestemmelser som tilsier generell båndtvang i perioden: 01.04 - 20.08)	Ridning ikke tillatt	Bålbrenning forbudt**** (annet enn på anvist sted)
Baneheia*	x	x	x	x
Lysløypene**		x	x (Strailøypa untatt)	
Hamresanden friområde	x (annet enn i regi av etablert campingplass)	x	x	x
Bertesbukta/ Roligheden	x (annet enn i regi av etablert campingplass)	x	x	x
Odderøya	x	x	x	x
Galgeberggtangen	x	x		x
Storenes	x	x		x
Sjøstrand	x	x		x
Sømstranda	x	x	x	
Fuglevik	x	x	x	x
Bragdøya		x		
Dvergsøya		x		
Stokken		x		
Jegersberg***	x	x	x Kun tillatt på Sødalsmyrveien, (frem til egen ridesti er etablert, jfr. Vedlegg).	

* *Baneheia defineres i denne sammenheng som areal avgrenset av kvadraturen i syd, bebyggelsen på Eg i øst, Grimsmyra i vest og til og med Bånetjønn i nord og langs med stien ned til Kjærlighetsstien på Eg.*

** *I lysløypene og i øvrige skiløyper er det forbud mot ridning og å gå (annet enn på ski) i preparerte skispor, både klassiske og fristil.*

*** *Jegersberg avgrenses i denne omgang syd øst for en linje trukket mellom Sødal – Kalkheia – Sødalsmyra – turveien til Øygardstjønn – Gillslytta og Postveien.*

**** *Der forbudet ikke gjelder, må det, når bål gjøres opp, tas behørig hensyn til områdets vegetasjon og fare for uønsket spredning. Oppgjort bål skal alltid slokkes helt før det forlates*

Regler for bruk av engangsgriller

- Engangsgriller skal kun benyttes der det ellers er lov å gjøre opp ild, dvs. på ikke-brennbart underlag, fjell- og sandgrunn eller anlagte plasser.
- De skal ikke plasseres på vegetasjon, trebrygger, benker, svaberg og plattinger
- Benyttet kull må behandles som spesielt brannfarlig og må være fullstendig slokket med vann før det avfallsdeponeres i området eller tas med ut av området.

Forslag til reviderte adferdsregler har vært på omfattende høring hos berørte grunneiere, idrettsforeninger, friluftsföreninger, veforeninger, Midt-Agder friluftsråd, rådet for funksjonshemmede m. fl. Forslaget er bearbeidet i tråd med høringsuttalelsene og parkvesenet fremmer følgende.....

Forslag til vedtak:

1. Bystyret vedtar forslag til nye adferdsregler til friluftslovens § 15 og utvidet båndtvangsbestemmelser ihht. hundelovens §6. Virkningstidspunktet settes til 01.05.2008.
2. Saken sendes fylkesmannen for stadfesting av vedtaket.

Svein Ole Breland
Parksjef

Trond Johanson
Naturforvalter

Trykte vedlegg: Gjeldende adferdsregler, utskrift av friluftsloven, utskrift av møteprotokoll, utleggelsesvedtak, forslag til egen ridesti og høringsbrev m/adresseliste.

Bakgrunn for saken :

Kristiansand har et godt og variert tilbud av friluftsområder. Både strandområder, byskogen, turveier, stier, lysløyper er viktige tilbud til det allmenne friluftsliv og rekreasjon.

De ulike brukergruppene av friluftsområdene kan gi opphav til interessekonflikter. I et folkehelseperspektiv er tilgangen til, og bruken av, friluftsområdene i Kristiansand av stor betydning. Friluftsløven av 1957 formaliserer allemannsretten gjennom å lovfeste allmenn bruk av utmark.

Friluftlovens §2 sier at

i utmark kan enhver ferdes til fots hele året, når det skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet. Det samme gjelder ferdsel med ride- eller kløvhest, kjelke, tråsykkel eller lignende på veg eller sti i utmark...

Brukerinteresser som må avveies

Ulike grupper bruker friluftsområdene på forskjellig vis. Sykling, turgåing, hesteridning, lufting av hund og camping er eksempler på dette. Kristiansand kommune har allerede innført adferdsregler for enkelte mye brukte friluftsområder. Disse adferdsreglene er av eldre dato. Med bakgrunn i endret bruk av utmarksarealer og offentlige friluftsområder synes det riktig å endre gjeldende adferdsregler. Forslag til adferdsreglene er begrunnet i følgende:

Telting.

Friluftsløven hjemler telting i utmark i inntil 2 døgn uten avtale med grunneier. Forbud mot telting på utvalgte områder foreslås innført for å hindre unødig slitasje og fortrengsel av annen bruk. Teltforbudet må også ses i sammenheng med tilstøtende etablerte campingområder og allmennhetens bruk av friområder. Områdene hvor det foreslås innført restriksjoner er vist i ovenforstående tabell.

Teltforbudet utelukker ikke skolers og barnehagers lavo-virksomhet. Dette reguleres i egne avtaler mellom parkvesenet og den enkelte skole/barnehage.

Båndtvangsbestemmelsene

De generelle båndtvangsbestemmelsene reguleres av hundeløven med båndtvang i hele landet i perioden 01.04 - 20.08. Bakgrunnen er å skjerme viltet i yngletiden. Utvidelse av båndtvangsperioden etter friluftsløven og hundeløven på utvalgte områder, er begrunnet i å unngå konflikter mellom frittgående hunder og øvrige brukere av friluftsområder med høy bruksfrekvens. Områdene hvor det foreslås innført restriksjoner er vist i ovenforstående tabell.

Sykkelrestriksjoner

Det er kjent at det kan være konflikter mellom turgåere og uvettig sykling på stier og løyper der disse er spesielt etablert for gangferdsel, barnevogner, rullestoler og skigåing, eller områder med spesielt sårbar natur. Vi har likevel ikke foreslått å innføre restriksjoner på sykling etter gode sambrukserfaringer med sykling og turgåere, blant annet i Baneheia.

Hesteridning.

Restriksjoner foreslås innført på utvalgte områder for å hindre konflikter i løyper som primært er etablert for gangferdsel, barnevogner, rullestoler og skigåing. Problemet består i konflikt mellom hester ofte i stor fart hvor passering av turgåere er vanskelig. Restriksjoner på hesteridning er kontroversielt, da vi i dag registrerer en økning i oppstalling av hester i lokalmiljøet. Vi har vært usikre på hvorvidt det er riktig å innføre restriksjoner i lysløypene og bedt spesielt om innspill på dette i høringen. Noen innspill er kommet, og forslag til restriksjoner er vist i tabellen. I lysløypene er det allerede, med hjemmel i friluftsløvens §11, innført rideforbud i den tid det er preparerte skispor. Dette gjelder også ferdsel til fots uten ski.

I Jegersbergområdet foreslås det et generelt rideforbud, med unntak av egen ridesti, som skal opparbeides og merkes. Forholdet til ridning til og fra områdene må også tas i betraktning. Etter trafikkreglenes §2 defineres ridende som kjørende og skal ikke bruke gang-/sykkelstier. I en overgangsfase foreslås det at det er rideforbud på stier i utmark i dette området, men at det er tillatt å ri på Sødalsmyrveien, med adkomst fra Jegersberg på eldre driftsvei i påvente av en permanent ridesti. Sødalsmyrveien merkes/skiltes slik at ridning skjer på den vestre/nordre del av veien.

Bålbrenning.

Forbud mot bålbrenning annet enn på anvist plass, foreslås innført på enkelte områder for å hindre konflikter i spesielt sårbare områder med hensyn på skogbrannfare, slitasje på vegetasjon og terreng i områder med stor brukerfrekvens og befolkningskonsentrasjoner. På enkelte områder vil det være riktig å etablere permanente bålplasser.

Forholdet til engangsgriller er nevnt. Det har vært foreslått å innføre forbud mot engangsgriller. Så lenge det ikke foreligger et forbud mot salg eller generelt bruk av engangsgriller, vil vi ikke foreslå forbud mot bruk. Vi oppfordrer til fornuftig bruk, slik at det ikke oppstår skade på gress, vegetasjon, brygger og svaberg. Engangsgriller skal plasseres på ikke brennbart materiale. Dersom grillene plasseres på fjell skal dette ikke være jevne svaberg da fjellet sprekker opp på grunn av varmen.

Etter bruk skal grillen slukkes, kjøles ned og tas med hjem eller deponeres i avfallsbeholdere der disse finnes.

Høring

Forslag til nye adferdsregler har vært på høring til berørte instanser (se vedlegg).

Høringsresultatene oppsummeres som følger:

1. Hestemannen AS, 31.10.2006 - Jegersberg

Driver rideopplæring og hesterelaterte aktiviteter i Jegerbergområdet. Positiv til egne ridestier i Jegersberg og til det generelle rideforbudet i løypene for øvrig, da dette vil redusere brukskonflikter i området.

Ønsker lys i rideløypa. Ønsker ikke at forbudet skal være absolutt i forhold til deres næringsvirksomhet. Ønsker tillatelse til regelmessige turer på Postveien.

Ønsker at forbudet mot ridning i lysløypene ikke iverksettes før det er etablert nye stier.

Kommentar:

Enighet om egne ridestier og at den nederste sløyfen belyses. Jfr. kartvedlegg. Det er ikke ønskelig å dispensere fra rideforbudet, da hensikten blir borte. Forbud mot ridning i lysløypene bør iverksettes straks av hensyn til øvrig friluftsbruk

2. Tellef Dønnestad, 07.11.2006 – Tveit

Påpeker konflikt med hester i lysløypa. Stor slitasje på løypa da hester sparker opp grus som vaskes bort i regnvær. Konflikter med hester i stor fart i forhold til øvrige brukere av løypa.

Mye heste- og hundemøkk i løypa, sommer og vinter. Problemer med hester som rir i stykker preparerte skispor. Anbefaler forbud mot ridning i løypa hele året.

Kommentar:

Forslaget er i tråd med innspill.

3. Klipperveien Velforening, 20.11.2006

Klipperveien vel har behandlet forslaget til restriksjoner i styremøte og mener restriksjonene er rimelige i forhold til de aktiviteter som er i området.

4. Timenesveien velforening, 23.10.2006

Ønsker forbud mot engangsgrill på friområder grunnet brannfare og forsøpling.
Ønsker helårsbåndtvang på samtlige turområder. Enig i riderestriksjoner som foreslått, men mener dette bør forbys på samtlige løyper, sommer og vinter. Støtter teltforbud i Baneheia, men mener det er ok med inntil 2 døgn på øvrige områder.

Kommentar:

Forbud mot engangsgrill er det ikke hjemmel til å innføre lokalt. Dette må løses sentralt og med hjemmel i annet lovverk.

Det er nok ikke behov for, eller ønskelig med, båndtvang i alle turløyper, kun der det er stor ferdsel. Samme er nok tilfelle med hester i løyper. Med hensyn på teltslagning mener parkvesenet det er behov for restriksjoner også på andre områder, jfr. sakens forslag.

5. Presteheia skole, 28.11.2006

Skolen er enig i forslag til restriksjoner med hensyn på båndtvang og telting.
Ønsker ikke at det skal legges til rette med egne ridestier da dette vil føre til økt hesteaktivitet i området og viser til at det er konflikt mellom hester og øvrige brukere av områdene i Jegersberg.

Kommentar:

Forslag til egne ridestier er for å løse dagens konflikter med hestebruken.

6. Flekkerøy vel, 01.12.2006

Registrerer at det ikke foreslås restriksjoner på Flekkerøya. Foreslår at utvidet båndtvang vurderes på et av områdene.

Kommentar:

Det er ikke vurdert som nødvendig med utvidet båndtvang utover den generelle båndtvangen på Flekkerøya. En eventuell utvidet båndtvang kan vurderes ved neste revisjon.

7. Foreningen Stistua, 01.12.2006

Har ei speiderhytte ved Stitjønn på Jegersberg og har en utstrakt speidervirksomhet i området. Ønsker derfor at det skal være tillatt for telting for deres virksomhet.

Kommentar:

Adferdsreglene bør ikke være til hinder for at speiderforeninger og liknende kan slå opp telt for deres virksomhet, så lenge dette ikke er til hinder for øvrig friluftsbruk. Dette presiseres i adferdsreglene.

8. I.K.Gimletroll

Ønsker at Sødalsmyra og grusveien til Øygardstjønn omfattes av definisjonen Jegersberg-området. Baneheia bør defineres som "til og med stien rundt nord-, og vestsiden av Bånetjønn, Kulturbeitet og ned til Kjærlighetsstien.

Ønsker en bedre styring på skolenes og barnehagenes lavovirksomhet i Jegersberg, da denne aktiviteten gir en stor slitasje på området.

Støtter forslaget om helårsbåndtvang i Jegersberg og ikke minst i lysløypene vinterstid.

Sykling i utmark betraktes ikke lengre som noe stort problem i Jegersberg. Støtter forbud mot ridning i området, men er ikke enig i tracevalg til egen ridesti. Har eget forslag til ridetrace.

Frem til det etableres en egen ridetrace anbefales at Sødalsmyrveien benyttes samtidig som det innføres forbud på øvrige stier. Ønsker ikke at hester kan vaskes/bades i

Jegersbergvannene på grunn av den øvrige badeaktiviteten her.

Ønsker at det lages egne bålplasser på de mest brukte stedene.

Kommentar:

Parkvesenet er enig i presisering i definisjon av Jegerberg og Baneheia.

Skolens lavovirksomhet og slitasje er forsøkt løst i flerbruksplanen for Jegersberg. Det må imidlertid aksepteres en viss slitasje og det er viktig å plukke ut områder hvor dette kan aksepteres i forhold til øvrige natur- og friluftsinnteresser samt kulturminneinteresser. Enighet om båndtvang og restriksjoner på ridning. Det er uenighet om valg av trace for egen ridesti. Forslaget til Gimletroll gir et for dårlig tilbud til rytterne, slik parkvesenet ser det.

Parkvesenet er enig i at Sødalsmyrveien kan benyttes som rideløype frem til det etableres egne ridestier. Dette kan skje samtidig som rideforbudet på øvrige stier/løyper innføres.

9. O.K. SØR, 25.11.2006

Støtter generelt forbud mot ridning i lysløypene i kommunen, hele året. Mener at det av hensyn til bruken bør være rideforbud på friområdene Sømsstranda og Fuglevik.

Støtter helårs båndtvang i lysløypene. Det er for mye aktivitet her til at det er forenlig med løse hunder.

Kommentar:

Pr. i dag er det ikke hester på Sømstranda. Bruk av hester i dette området vil imidlertid være konfliktfylt. Forslaget om forbud innlemmes i adferdsreglene.

10. Midt-Agder friluftsråd, 29.11.2006

Er godt kjent med problemstillingene og de bruksinteressene som adferdsregene omfatter. MAF slutter seg til parkvesenets forslag til endring i adferdsregler.

11. Kristiansand orienteringsklubb, SSK Oddersjaa, IK Gimletroll (løypeutvalget), V-A mosjons- og bedriftsidrettskrets terrengkarusellen, 30.11.2006

Viser til kommunedelplan for Lund som anbefaler relokalisering av rideanlegget utenfor planområdet (Lund). Av hensyn til de øvrige brukerinteressene i området fraråder foreningene økt tilrettelegging for hestesport i området. Mener at foreslåtte ridesti ødelegger det beste O-terrenget i området som har vært hovedarena for KOK i 50 år. Har fellesforslag om alternativ ridetrace, dersom dette skal etableres i området.

Støtter de øvrige forslag som har vært på høring.

Kommentar:

Det er allerede hester i Jegersberg i dag som er i konflikt med øvrig bruk. Dette må løses gjennom egne ridentier dersom det fortsatt skal være hester i området. Ny ridenti vil ta i bruk et område som i dag ikke har stier eller øvrig tilrettelegging, og vi ser O-klubbene har et poeng. Parkvesenet mener likevel det er behov for egne ridentier dersom det fortsatt skal være rideaktiviteter i området. Forslag til trace er vurdert i samarbeid med grunneier og Midt-Agder friluftsråd til å være minst konfliktfull i forhold til øvrig bruk. Dersom ryttermiljøet flyttes ut av området vil det imidlertid ikke være behov for etablering av ridentier.

12. Østre Otra Velforening, 30.11.2006

Ønsker at jaktrestriksjoner blir med tatt i restriksjonene i de områder der folk ferdes.

Kommentar:

Jaktutøvelse ligger utenfor denne saken, men det kan kommenteres at de mest brukte friluftsområdene er tatt bort som jaktbare områder. De områder som er jaktbare, men hvor det kan være i konflikt med friluftsb Bruken, er godkjent for jakt kun på hverdager.

13. Magne Thorvald Bakken, grunneier i lysløypetraseen i Voie, 06.12.2006

Er ikke enig i forbud mot hest i lysløypa på Voie, da dette i dag ikke er noe problem. Er enig i at det kan være problem med hund uten bånd. Minner om at også gjeldende båndtvangsperiode ikke overholdes av hundeeiere. Dersom utvidet båndtvang innføres, må dette ikke være til hinder for bruk av løs hund under jakt.

Kommentar:

I dag er det ikke problem med hester i løypa, men det er økende hestehold i området, slik at det er ønskelig med restriksjoner for å unngå konflikter i et sterkt befolket område. Båndtvangen gjelder ikke for jegere under jakt, jfr. Hundeloven, slik at dette innspillet er ivaretatt.

14. Kristiansand brannvesen, 07.12.2006

Anbefaler følgende fotnote til de områder som ikke omfattes av bålforbud;
"Der forbudet ikke gjelder, må det, når bål gjøres opp, tas behørig hensyn til områdets vegetasjon og fare for uønsket spredning. Oppgjort bål skal alltid slokkes helt før det forlates"

Kommentar:

Fotnoten er innarbeidet i forslaget

15. Jørg Brøvig, grunneier ved lysløypa på Strai, 01.12.2006

Anbefaler at det fortsatt skal være lov å ri i lysløypa på Strai, men kun på barmark. Aksepterer ikke båndtvang, da det jaktet med hund i området.

Kommentar:

Strai lysløype omfattes ikke av forslag til rideforbud (med unntak når det er preparerte skispor). Båndtvangen gjelder ikke for jegere under jakt, jfr. Hundeloven, slik at dette innspillet er ivaretatt

16. Bondelaget i Kristiansand, 22.12.2006

Har ingen kommentarer til forslagene.

Saksgangen

Friluftslovens adferdsregler skal vedtas av bystyret og stadfestes av fylkesmannen. Utvidet båndtvang fastsettes som forskrift og kunngjøres etter stadfesting hos fylkesmannen. Etter kunngjøringen kan fylkesmannens stadfesting påklages til miljøverndepartementet av klageberettigede. Forskrift vil tre i kraft etter at klagefristen er ute.

Trond Johanson